

stiget end andre Stænder? Vi oprette dog ikke Højskoler for de andre Samfundsklasser i noget betydeligt Antal; men indskrænke dem tvertimod saameget som muligt. Hvis den ærede Tale's Betragtning altsaa var rigtig, vilde det ikke være den rigtige Fremgangsmaade at forsøge Antallet af Bøndehøjskoler; men jeg troer heller ikke, at disse, saaledes som de eksistere i Virkeligheden, fortjene Navn af Højskoler; det er egentlig ikke Andet end Underviisningsanstalter for den ældre, den voksne Bøndebefolkning, og for en stor Deel er det Underviisningsanstalter for dem, der ikke have faaet tilstrækkelig Værdom i Almueskolerne. Der er ingen Tvivl om, at Almueskolerne, saaledes som de ere paa et stort Antal Steder her i Landet, vilde kunne udrette meget mere, end de gjøre, naar de benyttes med tilstrækkelig Iver fra Befolkningens Side; men det skeer ikke altid, og at supplere dem med nye Almueskoler ogsaa for Vorne er i og for sig principfiribigt. Derjom man vilde have en særskilt Underviisning for voksne Bønder, er der Intet til Hinder for at etablere den i Almueskolerne; hvorfor ikke sætte den i Forbindelse med dem? Vil man have Statens Hjælp til at fremme dette Formaal, som kan være rigtigt og godt, maa man virkelig ikke arbejde paa at splitte Kræfterne, naar der lader sig en heel Deel udrette ved at samle dem paa en forstandig Maade.

I Henseende til Seminarierne er der fra en enkelt Side stillet nogle Spørgsmaal til den ærede Cultusminister, som denne ogsaa har besvaret, og det ganske vist i og for sig paa en Maade, som jeg fra mit Standpunkt ikke kan have Noget imod. En Medlæggelse af Seminarierne vil han ikke gaae ind paa, og Oprettelsen af Examinationscommissioner anseer han ikke for nødvendig, om han end ikke er paa det Rene med sig selv om, hvorvidt han kan komme til at gaae ind derpaa i en modificeret Form eller ikke. Forsaabt har jeg som sagt ikke Noget imod, hvad der fra den ærede Ministers Side er fremkommet; men hans Standpunkt forekommer mig ikke rigtigt skarpt betonet, og han har ikke gjort det ret bestemt klart, at det er hans fulde Overbeviisning, at der ved Seminarierne, saaledes som de nu ere, udrettes saa meget Godt, at der slet ikke kan være Tale

om deres Afstæffelse. Hvis den ærede Minister ikke vil betone dette stærkt, vil jeg sige, at det vilde være langt rigtigere at imødekomme Modstanderne af Seminarierne ved at tilbyde dem at faae Sagen tilbørligt undersøgt, for at man derefter kunde fremkomme med Forslag enten til Medlæggelse eller Forandring af Seminarierne eller til deres Obergang til private Hænder. Deri vilde der dog være Mening; men her hvert Aar, hver Gang vi behandle Finantseloven, at faae dette Spørgsmaal stillet, og dette Svar givet, uden at komme et Skridt videre, fører ikke til Noget; vi komme til at gjentage denne Forhandling Aar ud og Aar ind, og faae paa den Maade ikke dette Spørgsmaal klaret. Derhos skal jeg endnu tillade mig at gjøre opmærksom paa, at det dog ikke kan være Rogens Mening at ville gribe ind i disse og andre lignende Forhold gennem Finantseloven. Det kan dog ikke være Rogens Mening paa den Maade at ville slaae en Streg over disse Instituter, som have bestaaet i mange Aar og gjort deres Gavn. Om man end ikke vil anerkjende, at de nu gjøre Gavn, hvad jeg troer, de gjøre, have de dog gjort det tidligere, og man skal saa ikke benytte en tilfældig Leilighed til at slaae en Streg over dem paa een Gang; det er Noget, som vi aldrig have villet anerkjende for rigtigt her i Rigsdagen, og jeg troer ogsaa, at man gjør Ret i at anerkjende, at den Slags Reformer kun bør skee efter omhyggelig Overveielse og gennem særlige Lovudkast. Den ærede Minister har iøvrigt ved sine Udtalelser, som det forekommer mig, givet Seminariernes Modstandere nogle Vaaben i Hænderne; thi det synes, som om han har indrømmet, at det nu bestaaende Forhold med Hensyn til Examinationen af vordende Skolelærere er ulige. (En Stemme: Ja, der er en Ulighed tilstede!). Ja, jeg veed meget godt, at dette er flere af de Herrers Mening, men jeg veed lige saa bestemt, at det ikke er min Mening, og hvis de tillade det, skal jeg fremsætte, hvorfor det ikke er min Mening. Der er en Forskjel mellem Examinationsmethoden for de vordende Lærere, som indstille sig til den almindelige Skolelærereexamen, og for dem, der indstille sig ved Seminarierne, men en Forskjel er endnu ikke en Ulighed i